

FORSKNINGSRAPPORT RIKSTÄMMAN 2019

Abstract

PERSONALENS UPPLEVELSER AV SAMVERKAN PÅ FAMILJECENTRAL OCH EN PRELIMINÄR UPPFÖLJNING AV TANDHÄLSUTVECKLINGEN HOS FÖRSKOLEBARN EFTER ETT 5-ÅRIGT PROJEKT I ETT SOCIOEKONOMISKT UTSATT OMRÅDE.

Medverkande i forskargruppen: Anita Alm, Eva-Karin Bergström, Tove Wold Bremer, Gabriella Idholt, Lena Ljungkrona Falk

Bakgrund

Epidemiologiska sammanställningar visar en försämring av tandhälsan hos de yngsta barnen i Sverige. Det finns också tydliga skillnader i munhälsa mellan områden med olika socioekonomi. Det är väl känt att en god munhälsa grundläggs i tidig ålder. Det finns också en tydlig relation mellan barns munhälsa och familjens levnadsvanor.

Bakgrund med fokus på Södra Ryd.

Södra Ryd är ett socioekonomiskt utsatt område i Skövde kommun. Epidemiologiska uppgifter från 2013 visade att 6-åringar hade betydligt sämre tandhälsa än motsvarande åldersgrupp i övriga delar av kommunen. Samverkansprojektet startades med målet att uppnå en jämlik hälsa. Inledande planeringsmöten ledde till att samverkansmodellen utformades av berörd personal på folktandvård och familjecentral. Projektet startades oktober 2014.

Modell för samverkan

Budskapet vad gäller god allmänhälsa och god munhälsa är till stora delar lika. En stor vinst kan därför uppnås om personal från folktandvård (FTV), barnhälsovård (BHV) och familjecentral (FC) ges tillfälle att samverka för att tidigt uppmuntra och stötta föräldrarna till goda vanor för det lilla barnet.

Syfte:

Det övergripande syftet med samverkansmodellen är att uppnå en mer jämlik munhälsa och god allmänhälsa. Vidare att utvärdera familjers och personalens upplevelser av samverkan.

Projektets delområden:

1. FTV samverkar med och utbildar personal på FC vad gäller munhälsa.
2. FTV bistår personal med informationsmaterial samt tandborstar, tandkräm som lämnas ut vid 8 månaders-besöket.
3. BHV-sjuksköterska kan överföra barn som löper risk att utveckla eller som redan har kariesskador till folktandvården via en speciell överföringsblankett.
4. FTV kontakter BHV om barn uteblir.
5. Tandsköterska deltar i babycafé och övrig öppen verksamhet på FC.
6. Att förankra goda munvårdsvanor ses som en naturlig del i FC:s verksamhet.
7. FTV är resurs och sakkunnig för personal och familjer i tandvårdsfrågor.

BHV-sjuksköterska samtalar om munhälsa som en del av allmänhälsa redan från tidig ålder, detta samtal följs upp under de kommande besöken på BHV. Vid behov överförs patienter som löper risk att utveckla karies till FTV för extra preventiva insatser. Omvänt kontakter tandvården BHV vid behov av extra stöd. Pedagogisk personal på öppna förskolan deltar aktivt till att göra FC till en hälsofrämjande arena där också tandhälsa inkluderas.

Utvärdering: Ett forskningsprojekt pågår för utvärdering både kvalitativt och kvantitativt. Personalens och familjernas erfarenheter av FTV:s samverkan med FC har följts upp med semistrukturerade intervjuer. Analys pågår. Tandhälsan kommer att analyseras kvantitativt då projektet har pågått i 5 år. En preliminär utvärdering visar en positiv utveckling vad gäller tandhälsan hos de yngsta barnen.